

Womhaj Bóh!

Číslo 25.
24. junija.

Četnik 10.
1900.

Serbske njedželke kopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Šmolerjez knihicziščetni w Budyschinje a so tam dostacž so štwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

2. njedzela po štwj. Trojizy.

1. Jana 3, 14.

„Šchtóž bratra njelubuje, tón wostanje w šmjerczi.“

To je tak jasne, kaž jenož něšto byč móže. Šchtóž šwojeho bratra njelubuje, tón Boha njelubuje. Šchtóž džěcžo njelubuje, tež nana njelubuje. Šchtóž pak drugeho njelubuje, jeho tež do šwojeje wutrobny njeberje. Pšchetož jenož lubosč do drugeho sándže a drugeho do wutrobny pšchijimuje. Do čłowjeka bjes lubosče wón sańcž njemóže. Tón knješ Jesuš praji: „Šchtóž mje lubuje, tón budže moje šlowo džeržecž, a mój Wótž budže jeho lubowacž, a my k njemu pšchindžemy a wobydlenje pola njeho čzinimy.“ Je-li nětko Bóh pola tebe a w tebi wobydlenje čzinił, dha je žiwjenje w tebi, pšchetož Bóh je wěrne žiwjenje. Njeje-li pak twoja wutroba so hěta Boža šczinila, dha bydli a knježi w tebi šmjercž, byrnjež by hiščeže so tak jasne šwětlo žiwjenja wokolo rošchěrjalo. Twoje žiwjenje so potom jenož w tebi hiba. Dokelž wutroba bjes bicža a hibanja byč njemóže, dokelž něštožkuliž lubowacž dyrbiš, dha lubuješ šam šebje. Se šobu wobšhadžuješ, wokolo tebe so twoje myšlicžki wjercža. Modlitwa, jeli so so hiščeže modliš, je čzi jenož šredk, tež wulkeho Boha do twojeje šlužby šczahneč. Twój bližšchi čzi jenož hiščeže płaczi, hdyž móžeš jeho šlužobnika šwojich žadanjom a šwojeho wužitka čzinieč. Wotnyknjeny kónž wšeho twojeho myšljenja a čzinjenja šy

ty šam. Ty šy twój Bóh, pšched šobu so pošlakuješ, šebi šlužiš, šebje počěšcžuješ. Šsy wšchón škludženy do šebje wboheho hrěščneho čłowjeka a twoje žyle žiwjenje je hrěch. Je-li pak hrěch, dha je tež šmjercž, pšchetož hrěch je šmjercž. Žane žiwjenjowe žórła, ša tebe š njebeš dele njebeža; čzerpach wšchudzom se šebje a se semje. Je-li so w tebi wošuchnje, dha móžeš šuchu semju jenož wokrepicž se šchpatnej wodu šwojeje šamšneje mudrosče a mozy, Bóh šebje, šwoju hnadu a prawdu temu nje-dawa, kotryž so jemu dacž nochze. Šak šhudy je tola tajki čłowjek, kotryž jeno pšchezo na šebje myšli, Bohu čzešč nje-dawa a wot njeho žiwjenja njeberje; kotryž so šwojich bratrom šdaluje a kotremuž tehodla wot jenotliwych a š wošady žane reči žiwjenja njepšchibeža. Wón je džěcžo šmjercze w šebi a rošchěrja tež wón šmjercž wokolo šebje.

Tuta šebicžiwosč so bratram napschecžimo pošasuje jako čzeščelakomštw, jako nahrabnosč, jako šawišč a hidženje. Čzeščelakomny nima žaneho šnutštowneho žiwjenja, žaneho wješela w Bohy. Wón je jenož šbožomny, hdyž drusy jeho šhwalbu š jeho rta šlyšča abo hdyž wón ju š jich rta šlyšchi. Tajke žiwjenje je šmjercž. — Nahrabny je šwoju wutrobu na šymny mamon powišnuł. Jeho šchaz je se semje pšchichoł a niz š njebeš. Wón jenož hromadžuje, so by měl. Wón je kaž hrib, kotryž štajnje nuts šreba a ničžo njewupuščeža. A tola jo w šebi šchowacž njemóže. W šmjertnej hodžinje Bóh hrib wucžiščezi. Pšchetož ničžo na šwět pšchijněšli nješšny, a je šjawne, so tež ničžo š njeho njewunješemy. —

Sawiszcj je czeriw s wótrym subom. Żerje kama na swojej wutrobje. Żerje czym spěšnišcho a žadliwišcho, czym lěpje so bližšchemu dze. Wona je kmiercz. — Sidženje je woheń w duschi, sapaleny psches nekajtu kšiwdu, kotruž je czi bližšchi naczinik. Szapa a kaha stajnje k njemu a ty so wješeliš skladnosće, hdžež móže so woheń sapalicz a jeho sbože a kublo do popjela pschewobroczič. Jeho škoda a ból je twoja radošč. Hdže woštanje tam luboscz Boža? Šchtóž swojeho bratra hidži, tón je mordat a kam w kmierczi.

Šchtóž swojeho bratra njelubuje, tón woštanje w kmierczi, tu w snutskownej, tam we wěcznej. Šchto mēniš, móže cziłowjeť s wutrobu polnej hidženja do njebješ šandž? Njebješa je wěczna luboscz twarila. Njebješa je nam, dofelž je kami psches swoju winu šhubichmy, Khrystuž se swojej lubosczu a se swojej krowu jašo dobył. Pschi njebješkich wrotach, hdž tam dónđješ, je knjesowe přenje a jeniczle praschenje: „Mašch mje lubo?“ Luboscz je njebješa wotamka a je k nam dele pschischla, a ta luboscz, kotraž je so tutej wěcznej luboscz podala, do nich šandže. Šebicziwošč a hida woštanjetej pak wotkach. Šamjen.

Pucžowanje po Božim pižmje

abo

tajle myšle nadendžech, Bože kłowo cziťajo.

Podawa kwernt cziťat „Bomhaj Bóh-a“.

Wopnt na horje Ararat.

(Potracžowanje.)

Štónčnje bēšche so wječor nahilil. 2700 m wyšoko mējachmy pschenozowacz. Tu je nožy šyma, kaž to w lubej Łužizy nješnjajesch. To czi wjele njepomha, so móžesch w štanu, hewaf drje jara derje sarjadowanym, pschenozowacz. Duž wupichmy cziťaj s konjakom — s tym pscheradžichmy, so kmy s nawječornej Europy, — so bychmy so hiščeje snutskownje trochu wuhreli, doniž šymna nóz kwoje knještwo njenastupi. Potom lehnymy so pōdla prasčazeho wōhnja, wjelbludsku karawanu wocžafajo, so móhli kēbi hiščeje cziplischi drařtu pschewoblečacz. Tola na wjelbludny mējachmy dolho cziťacz; te wšchaf so ženje hiščeje nješbu pschekhwatale. Bēšche cziťma kaž w mēšche, hdž štónčnje pschińđžechu hacž do lēhwa. Se tuta šwērina hižo wo dnjo spodžiwna došč, dha šdach so halle cziťm spodžiwnišche, hdž s toščteje nōžneje cziťmnoty, jedyn ša druhim, wustupichu do wōhnjoweho mišchrenja.

Šwēczki do bleschow štykawšchi, šebndachmy so k wječeri w ofšizirskim štaniku. Bēchmy tu namēšchany rjad ludži, — šastupjerjo wšchelafich narodow, a wšchitzy žiwi w pēlnym mērje, wōdžeczi s pucžowanškej drařtu, s kwicžom psche deščezit abo tež s burku, kotruž kēbi na Kawlaju kupišch, tkanu s doščich cziťornych kořmow.

Ma druge ranje šestawachu wšchitzy šabe, so bychu kłónčžo šhadžecz widželi. Žyle wošebity wobraš škiešesche so tu nami: šchēroki Araršowny dol psched nami a pod nami napjelny s wotpocžowazej bēlej kurjau; a my štejachmy mješ horomaj kaž na kupje s dwēmaj wjeršchomaj. Tam a šem wunurjach so tež druge „róžki“ s kurjauweho morja. Wulki Ararat, se kñehom pokrity, blyščešesche so s wopředka cziťwjeny, potom šloty w Božim kłónčžu, štónčnje wotemrjechu tute žiwe barby; šymny a bēly pošbēhowašche so k hōlemu mōdremu njebju.

Bōle dnyžli wulki, šajimowašche nař mały Ararat, na kotnyž chychmy so dženka podacz. Šobrski kōnz šteješche wōn psched nami. Mahe šbēhašche so k njebju, 20, 30, haj, šamo 40° nahle, nam šjewjo, so smējemy so wjele bēdžicz. W jašnym pomētrje mōžachmy kōždu s jeho šchtašbinow šejnacž. Šobrske, horka wuske a delka šchēroke kwēlanzy mōžesch po wšchej hōrškej wyšokosczzi wuhladacz. Woda bē po cziťach tele kwēlanzy wurymšala a blōto a kamjenje delka pschi horje naplawila. Bjes dwēla mējachmy kēbi hrjab mješ dwēmaj kwēlanzomaj ša pucž wušwolicž. Tat bēšche našch wobhladniwy, kšmanj wjednik hižo ras cziťnil.

Hodžinu daloko wot lēhwa mōžachmy hiščeje jēchacz; potom šapocža pucž nahly bycz. Šomalu džēšche s wopředka hiščeje po trawnej šchēžžy, poščžišcho jenicžy po kamjenjach horje. Šowētr šapocža rēdšchi bycz; to potaša so s tym, so dnrbjachmy husto na pucžu šastawacz. Tajke šhwilki pak derje wužichmy. Šoshladowachmy so po krajiny, so dale a bōle šchērjazej. Šam s napšchecza šbēhašche so po šdaczu stajnje mōžnišchi wulki bratr našcheho maleho Ararata s wjeršchom se kñehom so blyščežazym a pocžehnjnym s cziťornymi a cziťwjenymi lawožitymi rēcznišchēžemi. Š bōla šu so na wjeršchu wulkeho Ararata derje šdžeržane jamy natwarile, s kotrychž won je hora nēhdy podšēniški woheń (lawu) pluwala. Dofelž hižo wyšoko štejachmy, mōžachmy derje do tutyh jamow pohladacz. Šēkotre bēchu do kola wōkolo njewobšchodžene, jena bēšche s jeneje štrony kšyluje wobšchodžena, tola lawa bēšche so poščžišcho s nowa se šemje žōrlila, a wuliwajo so daloko do dola bēšche tež nēhdy nastatu kwēlanzu šašo šahojila.

Drobne a wjetšche kamjenje kasachu nam, so mamy wobhladniwe dale šupacz; pschi tym pak so tež šta, so so dule wuwalichu a wyšoko pošakujō do hłubiny kšwatachu. Šbože bē, so žadyn s tajkich pošakoznych kamjenjow cziťowjela njepotrchny. Šdyž bēchmy so šchtri, nekotři tež pjecz hodžinow dolho s napinanjom wšchēch mozow po horje horje bēdžili, šhromadžichmy so wšchitzy derje wuhlowani na hōrskim wjeršchu. Tež tu wuhladachmy kulojte nařpy, bjes dwēla kromy nēhdyšesche woheńpluwazeje jamy.

Daloko delka wuhladachmy našche lēhwo. Šdasche so nam, jako bychy tam džēczki kwoje hrabi šestajale. Dale kolo wōkolo njemōžachmy žane cziťowške šydo wuhladacz. Šańšcha mēla bēšche rošplunyla. W cziťwjenojtyh a mōdnych barbach šchērjesche so Araršowny dol. Do maleho wječora hladašche so do puštyh turkowiškich krajnow, do krotkeho ranja wuhladachmy mōdre persiske hory. Šade wšchēch pak šchērjesche so mērnje a cziťšche blyščežaze njebjo s pruhami Božeho kłōncžka. My pak štejachmy, cziťowškemu ropotej šdaleny, kamilitzy na wjerchu šamotneje hory w dalokim žuřym kraju. Šdasche so nam, so je so dženka wulki kšwaty džen šapocžal. Šžichi, mjelczazy mēr šchērjesche so po wyšokimaj horomaj a po žyle wošebitym, mērnym wobrašu kolo wōkolo, kotryž je nastal psches najdžiwischi a najšurowišche podawki, kotrež so na našchej a s došom tež s našchej šemju štawaju.

Štajnje wšchaf tu mēr w Božej pschirodže knježit njeje. Še šurownymi šbēžkami šu so tu nēhdy w šastaršku mozy hłubinow šjewile, hdž je so šemja rošpacžila a žahle rēki šu so hodžiny daloko s lawu do krajiny wuliwale, hdž je pod hrmanjom a wjerškotanjom Ararat nastal. Šatwaril je so tehdy se žahleje podšēniške lawy, kotruž je šemja wupluwala, a se žehliwých roššchtrjnych kamjenjow, kotrež so žōrlachu s jamow na horinym wjeršchu a po brjohach. Ščłowške woko wšchaf njeje Ararat w jeho přenich šurownych cziťach wuhladało; wōn je šawēšče štaršchi hacž cziťowški narod. Jeho s kamjenjemi pošyte brjohi pak nam šrošmliwu rēcz s lētow jeho mlodoščezje rēczja, hdž je wyšoki narostl. Šo powješczach je wōn hacž do pjatnateho lētšotka po našchim licženju hiščeje woheń pluwal. Šaž so šda, je pak so nekto šestarił, a mozy s cziťow jeho mlodoščezje? — po nich wšchaf je. Šmjerški a horzota a wšchē tamne mozy w pschirodže škutlujō, ryja a žeru našchu šemju stajnje a wšchēdnje s pomozu wody, so bychy šašo šrunale, šchtož šu Bože mozy s pomozu wohnja nēhdy w pschirodže natwarile.

Tež ša tajle našchej hōrštaj hōrštaj dwōjniťaj pschińđže šawēšče nēhdy cziťa, hdžež budža jenicžy niške hōrške šdonki našowiteho dopomnicž, so šu so tu nēhdy hōrške hōbry k njebju mērike, doniž njebudže napōšledk wšchōn tōnle hōbrški twar Božeje pschirody šrunany a ničō nēhdušchu nadobnu wulkoscz njepšcheradži. Tola kaž njeje žane cziťowške woko wuhladało, kať je hora nastala, tak tež bjes dwēla cziťowške woko njewohlada, so s horu k kōnzēj kšwata — kšiba pschekrašnjene cziťowšestwo.

Špodžiwny napohlad doštanješch, wobhladašch-li kēbi horni wjeršch kručje. Škamjenje šu tu huřto se šelenej šchleńzu pocžehnjene; psches nje wuhladašch rołki, se šelenej abo cziťornej šchleńzu pocžehnjene. Šawēšče, blyški šu kamjenje šwonka roššchtrjeli abo tež kamjenje pscherašyle, so je rołka psches kamjen nastala.

(Potracžowanje.)

Wowezi Marczin.

(Potraczowanie a stonczenje.)

III.

Na kajke waschnje je Srjehor nētł paczil a schczuwał, sčto to wē?

Došej mamy na tym, hdyž wēm, so ɣo kral na tachanta schepjericz pocza a džen a hōrje na njeho jēdzesche, so napoɣledt pschi ɣebi rjekny: „Sacžermy jeho do czmoweho cžēna! Wuschtrēmny jemu tōn tuf! Hdyž je tak mudry, kaž ɣo to ɣlyšchi, dha dajmy jemu hudanczkw, na kotrež nichtō došej mudry njeje.“

Al kaž bēšche prajil, tak ɣo tež sta. Skasawšchi tachanta t ɣebi, praji kral: „Wchitkōn lud twōj rosum wyɣoko ɣhwali. Duž bych rad wjedzał, kał dalofo woprawdže doɣaha. Tsi praschenja ɣu. Pokaž, so na wschē wotmolwicž wēšch. Prēnje rēka: Sa kelko cžaɣa bych na konju zylly ɣwēt do kola wobjēchal. To dyrbiych prajicž, a njeɣmēšch ani hodžinki smylicž.“

To druhe: Kelko pjenjes placzū, abo kał drohi ɣym, hdyž w kralowškej psche t kōnu a se šzeptarjom na trōnje ɣedžu? Wuliž mi to hacž do najmjenšcheho pjenježka!

Al tsecže rēka: Staj mi na šjawue, sčto ɣebi we wutrobje myɣlu, a tola je tza.

Tydzēn dolho czi cžaɣa dam. Sa tydzēn pschindžesč saɣo na hōrd. Al moji panojo tu tež budža. Psched nimi smējesch mi na te tsi praschenja prawe wotmolwjenje dacž. Duž rospomū ɣebi derje. Njetrjehisch-li, czi derje njebudže: t hańbu bych cze wotehnacž dal.“

Njeɣmilne paɣle! Sčto by t nich wulēšl? Hdyž je trasch na zyllym ɣwēcže tōn cžlowjek, kotryž by sa što lēt tajku wēz wuhdacž mōhl? — Wbohi knjes Michale, to wo kožu pōndže!

Slaj, wēšte czi je, so budžesč ɣamo w najmudrišchich kniħach podarmo ɣlēdzicž. Al kēpschejazy Srjehor hižo psched ɣobu widži, kał tebje wuhnateho hanja a tyšcha, a kał dale a bōle na kōscž a na kožu šchnjjesch!“

IV.

Sčlōncžko hladašche t mōdreho njebja na mejsku semju, na „Tachantez doły“, t blišta „Stroweje studnje“. Kōwētli ɣo ɣmēm-tachū t pscheczelnym wōczkom, a se ɣlōdkej hubu dychachu wōn. W trawje lētachu mjetele, šynczachu mjedowe babki, kłodžachu wjekele wowzki a spokojny Marczin dujesche na pschczeli lubošne hložny. Jako by wschudžom wscho horjo se ɣwēta šajchlo, bēchu „Tachantez doły“ polne radošče.

Alle njejabzy Marczina njepokoj saja. Wōn widžesche tachanta pomalku, cžēšlo krocžo, pschincž. Tcho hewal tak jaɣne woblicžo bē czmowe a hladašche do semje.

Hdyž t Marczinej dōndže, tōn pocza: „Pomhaj Bōh! Sčto mi tak struchliwje hladašch? Šsy trasch šchoril, so tajki šlēdnjemy džesč?“

S pol dybawym hložkom wotmolwi tachant: „Alch Marczinko mōj! Pscheczelo luby, so mnu je kōnz. Hdy by ty wjedzał, kał nje wutroba spina; mi je tak cžēbno!“

Želnimje praji Marczin: „Al njeɣmē to twōj ɣwērny pscheczēl a ɣlūjobnik šhonicž, sčto tebje cžēbni?“

Duž wotmolwi tachant: Kral cže mi sa kožu šalēscž. Al pschi tym mi tež wutrobu šrudži, so na mnje naju nēhdyschi towaršch Srjehor mjelcžo schczuwa, kaž ɣym to šhonił. Kral je mi praschenja dal, sa kotrež nichtō doɣahazeho rosuma nima. Al hdyž jemu dospōlnje wotmolwicž njemōžu, cže nje dacž t hańbu t tachantštwu wuhnacž.“

„Al kał te praschenja rēkaja?“

„Sa tydzēn mam šjewicž, kelko cžaɣa by trjebał, jeli so cžył na konju wōloło zylcho ɣwēta. Sčto mōhl to rjež? — Potom dyrbiu jemu na pjenježk prajicž, kał droho pschindže, hdyž se wschej kraɣnosčju na trōnje ɣedži. Sčto mōhl wschē te milijony snacž? — Al poɣlednje je najcžēšche: sčto ɣebi myɣli — cže šhudane mēcž — a pschi tym to njeɣmē wērno bycž, sčtož ɣebi myɣli. — Se na ɣwēcže hdyž žana cžlowjecža dušcha, kiž by ɣo do teho do-fopacž mōhla? To wschaf tež Salomon mōhl njeby, kiž je tola zusej kralowni wschitke hudanczka wuhdacž mōhl. Al moja hłowa tež Salomonowa njeje. Duž widžišch, so je so mnu hubjemy kōnz!“

Duž satorže Marczin: „Khort tola njechaj! Kajke ɣu to wēzki! Al dale ničō njeje? Dha ɣo rucže wscheje staroscže wsđaj. Psches tajku husečzinu czi hišcže pucžika wurubacž wēm, byrnjež žandyn piɣmik njeɣnal. Hdyž tu pschi wowzach steju, mi wschelafe

do myɣlow pschindže, a namjedžu nēšchtožkuli, sčtož ɣnano do žanych kniħow piɣane njeje. S lohka praju kralej na tajke sabite praschenja, so smēje woprawdže došej. Tenož mi, luby a dobrocžiwny pscheczelo, dowol, so sa tebje psched krala du. Šsym-li tež ɣnadnišchich lizow, ɣym tola, kaž ɣu mi prajili, w mjeswocžu sforo kaž ty. Al wōloło paɣa ɣej wōlmy nawjasam, so bych kajki žiwot mēł, kajkiž masch t Bōha ty. Potom nje tachantšku draštu woblecžesč, a tajki cžu psched krala hieč. Nichtō njedyrbi šhonicž, so ɣym to ja. Al dalsche wišcho t Bōžej pomožu a bjeje wscheho šapjeranja pōndže.“

V.

Postajeny džen pschindže.

Na hrodže w blyščezatym šalu ɣedžesche kral. S wobēju bokow bēchu panojo a wē ɣo tež Srjehor. Kralowy ɣlūjobnik wotewri durje, a do šale šastupi muž, wot wschitkich ɣo sa tachanta mējazy.

Kral šapocža: „Duž wotmolū, kał wjele cžaɣa bych wōloło ɣwēta na konju trjebał? Al to mi tak wulož, so ani wōlom t smyleny njeje!“

Al na to praschany ponižnje rjekny: „Knes kralo, to wēm. Šsobotu rano, hdyž ɣwita, ɣo na konja ɣymywschi tam dočzaloj, hdyž ɣlōnzō šhadža. Al hdyž wone na njebjo štupi a ɣwōj pucž hieč pōcžnje, ɣo t doɣom t nim do jēchanja daj, ale njewoštān ani krocžalki šady. Al hdyž budže ɣo njeđzela dnicež, budžesč runje šaɣo se ɣlōnzom tam, hdyž ɣy džen prjedy šapocžal. Tak wob-jēchafch ɣwēt sa jedyn džen a jenu nōz. Špytaj a šhonišch!“

To krala a panow mōznje pschewapi. Wōn džesche: „K wērje podobne wschaf je, špytacž pał njecham. — Hdyž ɣy to prēnje tak mudrje wuhudał, pokadž mi, kał t druhim steji.“

Na to praschany wotmolwi: „Cžēbny knjes kralo, to hłowu njełama. Slaj dže, Knes a kral njebjeł a semje, našch šbōžnik, je sa tšizyczi ɣlēbornikow pschedaty. Ty wschaf ɣy wulkotny knjes, tola pał tak wjele nješy kaž wōn, ale ɣy ɣlēbornik tuńšchi, po-tajkim džewjecžadwazyčzi. To njemēj mi sa što!“

Hacžrunje kralej prawje njebē, so wjazy njeplaczi, ɣo tola po ɣhwili poɣmēwōny a šanjeby: „Nihdy ɣebi pomylil njebych, so wjazy njeplacžu. Tola ɣo wupinacž njecham a dam twōjemu wuloženju prawemu bycž. Alle nētko to tsecže. To nihdy na nihdy nješhudafch, tak mudry hacž ɣy. Al teho dla hinał njebudže hacž so cže t hańbu wotehnacž dam. Tak praj dha mi rucže: Sčto ɣebi myɣlu a tola njeje wērno?“

Na to kral wotmolwjenje došta: „Ty ɣebi myɣlišch, so tachant psched tobu steji!“

„Haj haj, to ɣebi myɣlu; wērno, haj wērno. Alle wschaf njeɣmē wērno bycž, sčtož mam na myɣlach. Duž nješy po mojej pschifasni prajil, a ɣy do paɣlow popadnjemy, a kaž je czi hrožene, dyrbi ɣo stacž.“

Na špodžiwanje wschitkich pał wuhudał šnapscheczīwi: „To hišcže w kōnydlach nješym. Njebudž mi hnēmny. Wē ɣo je šchibjeńcžna wēz, kralej do woczow tytnecž, kał je ɣo myłil. Dofelž pał hinał mōžno njeje, dyrbiu ɣo wuhnacž. Ty ɣebi wopał myɣlišch. Sa dže tachant nješym; nē, nješym ničō druhe hacž tachantški wowcžer!“

Kajke to džiwanje po zyllym šalu! Š rosdajenej hubu hladachu wschitzy na tuteho muža.

Kral bēšche na tajki podawł wschōn bjes rēcže wōstał. Potom pał šasbēmny ɣwōj hlož: „Mudrišchi mužo, nješy-li tachant, ɣy hōdny, so by tachantški knjes byl. Dotalny tachant budže wot nētka sa tebje wowcžer, a ty budžesč na jcho mēscže. To budže myto sa twōju mudrošcž. Al wysche teho wuprosch ɣebi wote mnje huadu, kajkiž cžešch. Wšmi moje kralowške ɣłowo, so czi po-prōštweje dam!“

VI.

Srjehorzej bēšche to mjedowa wēz, so bē Michala psches krala do ništa stolkal. So pał mōhl Marczin sa tachanta postajeny bycž, to jemu tež špodobne njebē.

Marczin, ɣo hłuboko pokloniwšchi, pocza: „Miłoscžiwny knjes kralo! Bych ɣebi sa te tsi wotmolwjenja tsi male prōštwečki dowolicž ɣmēł?“

Kral wotmolwi: „Madobo tsi? Njeje to bjes mēry wjele? Alle njech je. Prosch ɣebi šhoble!“

Duž džesche Marczin: „Wyɣoki knježe! Rošpōscžel pōɣłow po zyllym kraju. Czi njech ɣo prascheja, hacž sčto lēpscheho muža šnaje, hacž našcheho tachantškeho knjesa. Šawērno, psches teho

žadnu njeje. Duž prošcu: božedla wostaj nam jecho sa nascheho duchowneho wótza!"

Kral na bof pohlada, hdžež jecho radžiczel hněwny ředžeře. Esnano bē jemu wopak, so njemōže řrjehorjei k woli byčz. Tola pokwny i hłowu a džeře: „Hdyž řo čzi i kralowřim řłowom řarocřich, njemōžu hinař, hačz do teho řwolicz. Dha njech je.“

Nětko Marčzin wřchōn řradowanu džeře: „A i druha bych rad řa řebje řameho prošyl. Ty chzeřch mje k tachantei řčziničz? Wožedla niz! řa dže piřacž a čzitačz njemōžu. Řařti to tachant, řiž piřmifa njeřnaje? Albo dyrbi k hařle do řchule řhodžicž? řtary wōk hubjenje wufnje. A řchto by mi tachantřke bohařřtowo chzřlo? Wřchaf mam, řchtož k řiwjenju řrjebam. Duž prošcu: Wōřtaj mje piřchi mořich wōwřlach!“

Kral i hłowu wijeře. Ty řy mi řferje muž, niz jenož mudry ale tež duřchny. Ach, řchto by wjazy řařřich pođđanow mēl. řwōja wōla řo řtaň!“

Ma to řrjehor hieře bōle řežōłtni a bu řaž řchwabl. „Mēj džař!“ wōtnōłwi Marčzin. A nětko řnano řmēl řtečzu prošřtowo wuprajicž. Řaž řřyřchu, je to něřařti wōřobny řnjes, řiž řo na nařcheho tachanta mēri a tebi do wuřchow řyčzi. řeho dla hieře pořornje prošcu: řafaž jemu to, řo čze njeby wōřpjet řa řchčzūwal.“

A jako kral tež to řlubi, řo řrjehorjei žōlčz piřchela a řmjercz jecho řhrabny. —

Michal a Marčzin wōřtařchřaj hieře wjele řet w bratrowřtwe řiwaj. Michal by Marčzinej rad lubje řchto wē řchto dař, řo bē i čzeřna řař mudrije a wutrobne wumōhl. řōn řiwēry piřchēřel pař ničzo njemřa. řenož k temu da řo nawabicz, řo bēře wōt něřka řōžđny řwjatny džeň luby tachantřki hōičz, wōřrjedz duchownych řnjesow na čzeřnym řtole.

Wřchelate i bliřta a i dalōka.

§ **Dražđžan**, 17. junija. Řadžije poľne řlubjenje, řo budže řchizna řyřkei po řwjatřach řařo pořwjećena, njeje řo mōhlo dořjelnicz, řař tež niz řadanie Dražđžantřich řserbow, hřzo řanřte řerbřte řemřchenje w nowej řwjatniřy řwjećicž. řež njeje hinař mōžno bylo, hačz řo wřchizny čzi, řořřiž řłowiny njecřitaju, ale řo wōřwjenjow na řerbřřich řemřchach a „piřchispomnjenjow“ na řhērluřchownych papjerjach džeřza, řu řerbřřte řemřche hařle řa piřchichodnu njedželu dočřafali, na řotruž bēchu, — wōtmnyřleneho pořwjećenja řchizneje řyřkwje dla, — piřchepōľžene. řola bē to jenož k tomu wjedlo, řo chzřchu něřořři hařle řehđy k řpowjedži a k wožemu bliđu hieřz, piřchetož řpowjednych bē wo něřchto mēnje hačz hewaf, hromadže 116, ale řerbřřta wōřada, řotraž ře řrado- wanjom na řredowanje w řerbřřtej mačžeřnej řečzi pořřluchafche, bē wulka, řaž hewaf. řredowanje mējeře k řarař řubiza i řufez; řpowjednu wučzbu k řarař řyčzeř řakub i řnjeřwacžidla. řjes řpowjedny mi hořčemi bēchu tež řařo řtawy delnjoľužřřřich řerbřřřich wōřadow. ř. řarař řyčzeř řakub bē řniři, wōt nařcheho řerb. ľuth. řnihowneho towarřřtwa wudate, řobu piřchijēřř, řamne řniři „řslubjeny řrař“, wōt k řarařja řōlčza i řudyřchinka řa řjenje řpiřane. ř nich piřcheda řo řwjeřelaza řliczba řerbřřřim Dražđžantřim řemřcherjam.

piřchichodna řerbřřta woža řluzřba wōtmēje řo, hdyž je řo — da-li wōh — pořwjećenje řchizneje řyřkwje 9. řeptembra řtało, na 14. njedželu po řwjatei řrojizny, 16. řeptembra t. l. ř temu dař wōh řbože!

— wo ľetuwřim řwjedženju řa miřonřtowo mjes pořhanami mōžem řubym řserbam hřzo řledowaze řdžēlicz. řutōn miřoniřki řwjedžeň budže — da-li wōh — w řjeřwa- čžidle a to wutoru 10. julija. řa řerbřřte řemřche, řotraž řo i dypřom w 2. hodž. řapocņnje, je řnjes řarař řalkař i wōřřlinka řwjedžeňřte řredowanje lubořčiwje na řo wřal. řa němřřich řwjedžeňřřich řemřchach řreduje poľnođnju 1/24 hodžinach k miřoniřřki řirekřař ře řchwarza, řotryž je w řu řhwilu wōđžeř řyřleho ewang. ľutherřřkeho miřoniřřtwa, a jako řařti tež w řwōřim čzařu řam w řndiřřej pořyl. — řetřa nařche male řwjate đny do řnjow na njedželu řrjeha, řaž řana, řo pař by tež k. duchownym řo wōđžēlenie mōžno řčziniřo, je řnjeřwacžillřta wōřada, řaž ľoni řufezčantřka, řebi a lubym hořčam džeľawy džeň k řwjedžeňřřkemu w wořim mjenje řčziniřa. A wōh dař, řo by řo wřchitřo đerje řadžilo!

— řnjes řajny řchulřřki řadžiczel řofel a řadžiczel i miņiřřřtwa řtař piřchēđ řōřřim w řudyřřezach byľoj, řo byřchřaj wōřřejnořeže dla noweho řchulřřkeho řwara řamaj řruhowaľoj. řrařchēnje je, hačz ma řo w řudēřezach nowa řchula natwaričz a k temu řatholřřka w řajnizach. ř temu pař chzeđza wēľečzenjo a wōľo- nořčz dla dalōkeho pučza do řudēřez řchulu w wēľečezach mēčz. řaž řřyřchimy, njeje nadžija, řo řo řatholřřka řchula hdy natwari. řole piřchēnje pař hieře řhabla, hačz řo řudēřezantřka řchula pořwjeřřchi abo w wēľečezach řo nowa natwari. řo đyřbi řo řa wēľečzenjow piřařčz, řo je w řymřřim čzařu pučz do řudēřez dalōki a wōbēčēřny, hdyž wopomnimy, řo đyřbja džečzi řamo i wōnjēž do řudēřez do řchule řhodžicž.

— řlodženzřte towarřřtwa mējachu řaňđženu njedželu w řudyřřchijne wulku řhromadžiwu. řona bēře je wřchēř řtron đerje wopyřtana. wořebje řwjatocņne bēře, hdyž řlodženzny njedželu rano w 6 hodž. i wēžow řhērluřře piřřachu. řopōľđnja mējeře řo řwjedžeňřki čzař do řēřroweje řyřkwje, hdyž řnjes řarař řwiling řrařne řredowanje wo wāřnořeži řlodženzřřich towarřřtww w nařřim čzařu džeřžeře. řopōľđnju a wječzōř bēchu řřhadžōmanja, w řotrychž řo řrařne hnujaze řłowa wuprajichu, řotrež wēře na młōđnych wutrobach hjeř řačziřchēřa njewōřřtanu. řlodženzřte towarřřtwa, wōřebje w mēřřach, hdyž wřchelatore řpyřtowanja na młōđnych ľudži řakaja, řu wulzy wāřne, hdyž młōđnych řchřōđnyř wjeřelam řdaluja a w řich wutrobach řiwu řchēřčzijantřku mřřř řbudžuja. řuž tež mř i nowa ľubych řserbow napomniamy, řo bychu řwōje džečzi, hdyž do mēřta piřchidnu, na řele młōđenzřřte towarřřtwa pořafali a řebi wōt nič žadali, řo do nič řařřupja.

— ř Ćhijne je njemēř wudyřil. řēřta řeřta „bořerow“ chze wřchitřich wutřajanow a wōřebje řchēřčzijantřow wutupicž. řchēřčzijantře řyřkwje řu řo řpalile. řwřchnořčz, řotraž je w řuřy ľečziwēje řhēžōřki-wudowny, je i řymle pořřupowanjom piřchēřene a duž tež je wōřřko na řtronu bořerow řřupilo. řřamo řaľōřna pořwjeřčz řo rořnjēřny, řo řu Ćhineřōjo wōřpōřřlanzow řuřřch řrařow morili, tež nařcheho němřřkeho wōřpōřřlanza. řo je wōhaňbjenje nařcheho ľudoweho řrawa, řařtež đrje je řo pořēřto řtało. Ćhineřōjo, řotřiž řebi w řwōjej řlupej řařlepjenōřeži řař dalōko řřhrobla, řebi řrute řhōřřtanie řařřluzja, a njēřařřluzja řebi, řo dale jako řamōřřatny ľud wōřřteja, hdyž njēřřu řhmani, ľudowe řrawa řarukowacž. řuž řu řo tež ľudy řjednocžile, řim ře řwōřim wōřřřom řrute pořwuczenie đacž. řjes đwēla je, řo budža Ćhineřōjo ře řwōřim njēřhmanym wōřřřom pořiczi, hdyž řam ľudy dořčz wōřřřa piřchiwjeřu. řež i nařcheho wōřřneho řrařa řam w bliřřřim čzařu wjeřře wōřřko pořēđze. řwjeřelaze wřchaf je, řo ľudy něřtole w řym pořřupowanju piřchēřene Ćhineřam napřchēčziwō řřupja. wořōřčz pař je, řařle pořom budže, hdyž budža řo řłōđny đobycza rořđžēlēčz; jeno řo pořom njeby k řrudnej njēřjednocže đōřřčlo a i teho đruha wōřna nařřala.

— wo wōřnje w řřizny wjazy wjele řřyřchēčz njeje. řurjo řrařa, řo budža hieře dale řendžēľezanam napřchēčzo řřupacž a řo budže wōřna hieře đlēje řracž. řřchēmōž řendžēľezantřow je wulka a duž wřchaf řo nadžiječz njemōžem, řo řōnz hinařřhi njebudže, hačz řo řurjo pođleža. wořužel njēřřu řurjo řłōđny řrēnič đobyczow wufupili. řłowa wučzba pař tež je, řo w nařřim čzařu ľud hjeř wuwuczeneho wōřřřa řola řłōncņnje pođleži, hdyž tež w řrēnim řahōřjenjenju něřařte đobycze čzini.

Nēřchto k rořpominanju.

řuczōwarřřka řniři řa řchēřčzijantřow ma řři řtawy:

1. Wř řeže řuřřniřy na řwēčze;
2. Wř řeže hořčza na hořpodže;
3. Wř řeže pučzōwarřjo k đomřmje.

řudanczřta.

ř wēřowanjam wjeřelny,	řjemđrjeře řo wulka řuža,
řa piřchewōđach řrudženy,	řōžřē čzeľateho muža;
ř řwjatocņřřnam piřchepřōřřa,	řola wōn řo njetepi,
řēľam řpēwa do řowa.	řo řřjoch nožach wulečzi.
[uřauř]	[řławu a řwōuř]

Daliře đobrowōľne đary řa wōhe armeniřře řyřōth:

ř. ř. 2 řr.

ř mjenje wōhōřich řyřōřow piřař wutrobny đžař

řōlčz, ředaktor.